Programmabegroting 2025

Recreatieschap Twiske-Waterland

recreatieschap twiske-waterland

Versie 4 april 2024.

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

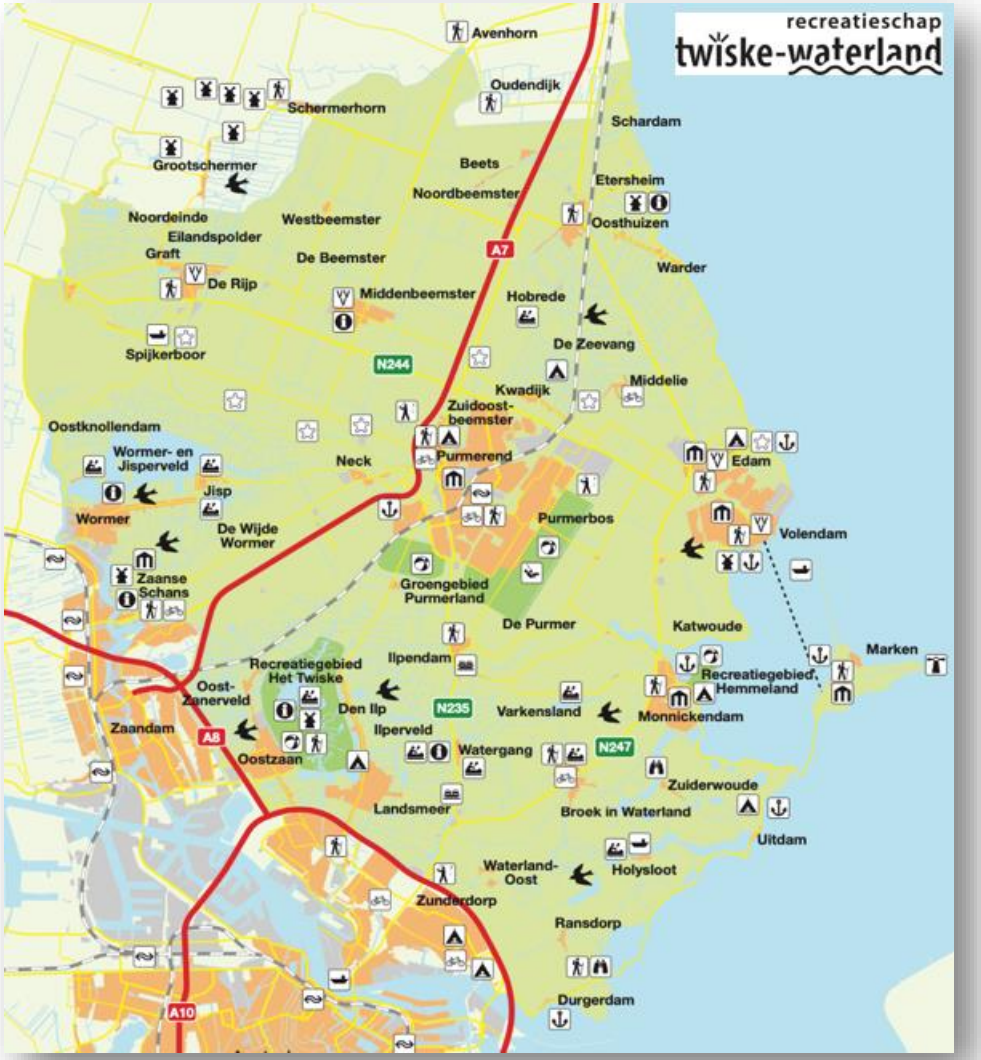
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 8
Programma 2. Beheer en onderhoud 11
Programma 3. Toezicht en veiligheid 16
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 18
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 20

Paragrafen **22**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
B. Kapitaalgoederen 24
C. Financiering 31
D. Bedrijfsvoering 32
E. Grondbeleid 37
F. Participanten 39

Overzicht van baten en lasten **42**

Bijlagen **55**

Samenvatting

Het werkgebied van het recreatieschap beslaat de gemeenten Amsterdam (Noord), Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en een deel van de gemeente Alkmaar (voorheen Graft de Rijp). Deze gemeenten (met uitzondering van Alkmaar) participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland. Het recreatieschap beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen, recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen (in voorkomende gevallen projectsubsidies) en bijdragen van de participanten.

Kerngegevens: 31.000 hectare werkgebied, waarvan 855 hectare beheergebied (Twiske en Purmerland). Binnen het werkgebied worden ca. 1200 km wandel-, fiets-, vaar- en ruiterroutes beheerd en onderhouden. De bezoekersaantallen tenderen naar een grote stijging waarvan de precieze getallen duidelijk worden in de recreatiemonitor die in de zomerronde kenbaar wordt gemaakt

Doel

Het doel van recreatieschap Twiske-Waterland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, gewijzigd vastgesteld op 23 mei 2016:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
b. In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu;
c. Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt en
d. Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Ontwikkelprogramma

Het ontwikkelprogramma werd in 2023 aangevuld met recreatieve ambities uit de omgevingsvisies van gebiedspartners. Voor de realisatie daarvan geldt, meer dan voor de 'eigen' projecten, dat ze worden beschouwd als meekoppelkansen. De realisatie van projecten is afhankelijk van prioritering door de partners, doorlopen van participatieprocessen, procedureverloop, beschikbare externe financiering en regeling van beheer en onderhoud. Onder taakveld 3.1 zijn de projecten benoemd die in 2025 worden uitgevoerd. Daarnaast starten in 2025 de voorbereidingen voor besluiten over, en vormgeven van de projecten die in de jaren erna aan de orde komen. Bij de jaarlijkse evaluatie van het ontwikkelprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het ontwikkelprogramma ook de financiële meerjarenplanning jaarlijks herijkt.

Externe invloeden in 2025

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2025 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap.
Ten tijden van het vaststellen van de begroting vind een evaluatie van het evenementenbeleid in het Twiske plaats. Het gaat hierbij onder andere over de acceptatie van evenementen in het natura2000 gebied en gepercipieerde overlast in de omgeving. De uitkomst hiervan heeft invloed op het evenementenbeleid van het recreatieschap vanaf 2025. Verder verwachten gemeenten een negatieve bijstelling van hun gemeentefondsuitkering. Deze financiële vooruitzichten leiden ertoe dat de participanten terughoudend kunnen zijn om hun financiële bijdragen te verhogen indien nodig. Daarnaast zijn toenemende recreatiedruk, hogere- en zwaardere stormfrequentie, verdroging en waterkwaliteit (klimaatadaptatie) onderdeel van bovenregionale aanpak waarin het recreatieschap samenwerkt met lokale stakeholders, collega terrein beherende organisaties en het hoogheemraadschap.

Reacties op de Kadernota 2025

In het najaar stelde het bestuur de kadernota 2025 vast. Na aanvang van de kadernota van 2025 werd in de ontvangen zienswijzen van de gemeenteraden van Landsmeer, Purmerend, Zaanstad, Oostzaan en Wormerland aandacht gevraagd voor:

- Meer inzichtelijkheid van de reserves;
- Het gedeelde belang van het organiseren van evenementen;
- Een grotere mate van duidelijkheid en transparantie over de cijfers en verhouding tussen recreatie en natuurbeheer;
- Het rapporteren over de stand van zaken van de strategische doelen en de kwetsbaarheid van de biodiversiteit in de natura2000 gebieden.

Wat willen we bereiken

Het recreatieschap zorgt met haar beheer, onderhoud en projecten voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau. De ambitie is om daarmee bij te dragen aan:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten per programma samengevat, zijn als volgt opgebouwd:

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	461.656	94.144	-367.512
2. Beheer en onderhoud	2.751.632	812.869	-1.938.763
3. Veiligheid en toezicht	296.381	-	-296.381
4. Bestuur en ondersteuning	585.351	-	-585.351
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	2.256	3.199.588	3.197.332
Totaal voor bestemming	**4.097.276**	**4.106.601**	**9.325**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	9.325		9.325
Totaal na bestemming	**4.106.601**	**4.106.601**	**-**

Financieel resultaat

De programmabegroting 2025 sluit met een positief saldo van € 9.325.

	Begroting 2025	Begrotings-wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Lasten	4.097.276	4.083.198	4.055.305
Baten	4.106.601	3.882.347	4.026.508
Saldo	**9.325**	**-200.851**	**-28.797**

Bij de jaarlijkse evaluatie van het ontwikkelprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het ontwikkelprogramma ook de financiële meerjarenplanning jaarlijks geactualiseerd.

De totale begrote lasten liggen € 14.000 hoger dan vorig jaar, zoals hierboven in de tabel is weergegeven. De belangrijkste verklaringen zijn:

- Indexering van 2025 t.o.v. 2024 (€ 154.000 nadeel). De bedrijfskosten zijn in 2025 geïndexeerd met 6,2% (CBS: gemiddelde CPI januari t/m juni 2023). Inzet RNH is geïndexeerd met 4%;
- Actualisering van incidentele projecten (€ 88.000 voordeel). Ten opzichte van 2024 zijn de geraamde lasten van incidentele projecten in 2025 aanzienlijk lager;
- Vervallen van incidentele promotiekosten in 2025 (€ 44.000 voordeel). In 2024 is het 40 jarige jubileum feest voor Twiske-Waterland. In 2025 komen deze kosten niet meer terug;
- Diverse kleinere wijzigingen t.o.v. 2024 (€ 8.000 voordeel)

De begrote baten zijn € 224.000 hoger dan de begroting 2024 na wijziging. Dat verschil wordt veroorzaakt door:

- Indexering van 2025 t.o.v. 2024 (€ 195.000 voordeel). De participantenbijdragen is conform het CPI index verhoogd. Voor 2025 wordt het percentage 6,2% aangehouden (CBS: gemiddelde CPI januari t/m juni 2023). Tevens zijn de huren en pachten geïndexeerd;
- De verwachte subsidies zijn in 2025 hoger dan in 2024 (€ 79.000 voordeel). In 2025 worden naar verwachting de subsidie projecten 'recreatief grid' en 'landvasten Noord-Holland' afgerond. In 2025 worden de baten verantwoord.
- Neerwaarts bijstellen van de rentebaten in 2025 t.o.v. 2024 (€ 50.000 nadeel).

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 01-01-2025	Stand per 31-12-2025	Verschil
Algemene reserve	2.281.754	2.188.228	-93.527
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	10.483	10.483	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	1.595.247	1.665.247	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	1.115.449	1.148.301	32.851
Totaal reserves	**5.002.934**	**5.012.259**	**9.325**
Voorziening groot onderhoud	272.036	273.683	1.647
Totaal reserves en voorzieningen	**5.274.970**	**5.285.942**	**10.971**

Risicobeheersing

De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Overmacht: optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
- Geen (grootschalige) evenementen;
- Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 431.250. De huidige weerstandscapaciteit ligt boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Ambitie

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het beter spreiden van toenemende recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.

Om daar uitvoering aan te geven wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenontwikkelprogramma, zorg gedragen voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau. Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld uitgewerkt.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2025 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. Belangrijke invloeden waarop in (al) 2025 moet worden geanticipeerd, zijn:

- De groei van de bevolking in de metropoolregio Amsterdam (MRA). Daardoor is een substantiële toename in recreatiebehoefte te verwachten voor de regio. Spreiding van het groeiend aantal toeristen staat hoog op de agenda;
- Natuurwaarden die onder druk staan door onder meer de stikstofdepositie en afname van de biodiversiteit;
- Klimaatadaptatie en beter verbinden van groen met de stad. Dat biedt ook kansen om de biodiversiteit te versterken door het buitengebied 'de stad in te trekken' en recreatie- en natuurbeleving al bij de voordeur te laten beginnen;
- Samenwerking van de recreatieschappen met Staatsbosbeheer (SBB), Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten en lokale agrarische- en natuurverenigingen. Dat gebeurt onder meer voor een gezamenlijk recreatief uitvoeringsprogramma voor Laag-Holland van de 'Veen & Poldercoalitie Laag Holland' (voorheen Amsterdam Wetlands);
- Een gewijzigd evenementenbeleid. Dit betekent dat er mogelijk actief geworven moet worden voor nieuwe evenementen.
- Vanuit de regiodeal ZaanIJ groen en meedoen is geld beschikbaar gekomen voor een drietal achterstandswijken in Zaanstad en Amsterdam om een programma te ontwikkelen om meer in het groen te recreëren. Dit betekent ook dat voor het recreatieschap gekeken zal moeten worden naar mogelijkheden om de bereikbaarheid voor de doelgroep te verbeteren.

Programma's

Twiske-Waterland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn operationele doelen voor 2025 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	461.656	94.144	-367.512
2. Beheer en onderhoud	2.751.632	812.869	-1.938.763
3. Veiligheid en toezicht	296.381	-	-296.381
4. Bestuur en ondersteuning	585.351	-	-585.351
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	2.256	3.199.588	3.197.332
Totaal voor bestemming	**4.097.276**	**4.106.601**	**9.325**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	9.325	-	9.325
Totaal na bestemming	**4.106.601**	**4.106.601**	**-**

Specificatie van de baten	
Subsidies en (project)bijdragen	94.144
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren, pachten, parkeren en rentebaten	912.869
Participantenbijdragen	3.099.588
Totaal baten voor bestemming	**4.106.601**

Reguliere werkzaamheden

Het begrote saldo van de reguliere baten en lasten (€ 444.838) is in lijn met de begroting 2024. De geïndexeerde participantenbijdrage compenseert de kostenstijging als gevolg van indexatie. Verder hebben we de renteopbrengsten 2025 naar beneden bijgesteld t.o.v. 2024.

	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Lasten	3.567.619	3.421.530	3.466.956
Baten	4.012.457	3.866.739	3.697.878
Saldo	**444.838**	**445.209**	**230.922**

Incidentele werkzaamheden

Het begrote saldo van de incidentele baten en lasten is met € 210.547 positiever dan de begroting 2024. De lasten zijn in 2025 € 132.000 lager dan in 2024. Dit heeft te maken met de incidentele promotiekosten voor 40 jarige jubileum feest Twiske-Waterland in 2024 (€ 44.000). Verder heeft de actualisering van incidentele projecten ertoe geleid dat de lasten van incidentele projecten € 88.000 lager zijn dan de geraamde kosten in 2024. De baten zijn in 2025 € 79.000 hoger dan in 2024. In 2025 worden naar verwachting de subsidie projecten 'recreatief grid' en 'landvasten Noord-Holland' afgerond. In 2025 worden de baten verantwoord.

	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Lasten	529.657	661.668	588.349
Baten	94.144	15.608	328.630
Saldo	**-435.513**	**-646.060**	**-259.719**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2025 gaat het vooral om:

- Uitvoeren van projecten uit het ontwikkelprogramma;
- Omvormen van de Marsen tot zorgboerderij;
- Samenwerking in de Veen & Poldercoalitie Laag Holland voor het realiseren van het IBP VP Amsterdam Wetlands;
- Uitwerken en (mede)realiseren van het recreatief netwerk en buitenpoorten;
- Begeleiden recreatieve meekoppelkansen Markermeerdijken en daarmee samenhangende projecten zoals Zeesluis, routestructuren;
- Na het vaststellen van de visie voor de Twiske Poort, overgaan tot realisatie van deze locatie.

Operationele doelen per taakveld voor 2025

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het ontwikkelprogramma bestaat uit concrete projecten die ieder jaar worden geevalueert op het bereiken van de doelen. In 2025 worden, afhankelijk van het verkrijgen van budget, opgepakt:

- Zoeken aansluiting bij andere initiatiefnemers voor maatregelen bodemdaling en klimaatdoelstellingen;
- Overnemen recreatieve infrastructuur van Waterschap en gemeenten in alle deelnemende gemeentes;
- Recreatief Netwerk;
- Stelpost voor nader te bepalen projecten;
- Gerichte werving van evenementen gebaseerd op het evenementenprofiel.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Hieronder vallen activiteiten die ondersteunend zijn aan het beheer en onderhoud (programma 2):

- Ondersteuning voor beheerplannen en beheersysteem;
- Ondersteuning voor planmatige uitvoering van GO en vervangingen;
- Coördinatie en communicatie zwemwaterkwaliteit;
- Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken;
- Aanpassen Wandel- en Fietsroutenetwerk en TOPs Markermeerdijken;
- Landvasten Laag-Holland;
- Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam.

Baten en lasten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Bedrijfskosten	315.314	411.891	136.833
Inzet RNH	146.342	125.924	139.213
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***461.656***	***537.816***	***276.045***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en (project)bijdragen	94.144	-	63.034
Totale baten	***94.144***	***-***	***63.034***
Saldo	**-367.512**	**-537.816**	**-213.012**

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
3.1 economische ontwikkeling	Diverse projecten ontwikkelprogramma	209.383	44.144
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten ontwikkelprogramma	252.273	50.000
Totaal		**461.656**	**94.144**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2025 Lasten	Baten
3.1	Reguliere werkzaamheden economische ontwikkeling	9.883	-
3.1	UP20 Recreatief Grid	52.500	44.144
3.1	UP diverse projecten	147.000	
	Subtotaal taakveld 3.1	***209.383***	***44.144***
5.7.1	Reguliere werkzaamheden openbaar groen en (openlucht)recreatie	4.734	
5.7.1	UP09 Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken	30.000	
5.7.1	UP11 Aanpassen Wandel- en Fietsroutenetwerk en TOP's Markermeerdijken	25.000	
5.7.1	UP12 Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam	26.000	
5.7.1	UP21a Landvasten Laag-Holland	166.539	50.000
	Subtotaal taakveld 5.7.1	***252.273***	***50.000***
	Totaal	**461.656**	**94.144**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2025 gaat het vooral om:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen.

Operationele doelen per taakveld voor 2025

Voor het vergroten van de biodiversiteit gaan we:

- Natuurwaarden behouden en versterken;
- Vanuit het ecologisch beheerplan concrete aanpassingen uitvoeren;
- Landschap behouden en versterken;
- Onze rol pakken in klimaatadaptie door bij te dragen aan de bossenstrategie en vernatting;
- Samenwerken met partners in natuurbeheer (kennis en ondersteuning).

Voor het beter spreiden van recreanten gaan we:

- Zonering vaststellen;
- Instandhouding TOP (toeristische overstappunten);
- Toegankelijkheid bevorderen door ontwikkelen buitenpoorten en verbinding binnen het gebied;
- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen: Recreatie en toerisme en agrarische transformatie

Voor een breder recreatief aanbod aan we:

- Educatiemogelijkheden faciliteren en verbinding zoeken met "natuurclubs";
- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen op het gebied van recreatie en toerisme;
- Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn, volgens de gemiddelde CROW-beeldkwaliteit A-B tot B;
- Werken aan schoon zwemwater. Streven is om op alle stranden minimaal de score 'goed' te behouden of verkrijgen;
- Groot onderhoud en vervanging voorzieningen om deze veilig te houden voor gebruik;
- Waar mogelijk meedenken en in beheer nemen en/of realiseren routevoorzieningen, wegen en paden en kunstwerken;
- Betrekken van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt bij beheer en onderhoud;
- Het versterken van de natuurwaarden en deze bekend en beleefbaar maken;
- Het in beheer nemen van recreatieve voorzieningen op en langs de Markermeerdijk;
- Het in beheer nemen van recreatieve voorzieningen in Waterland.

Taakveld 2.1.2 Verkeer en vervoer

Dit taakveld bevat groot onderhoud en dagelijks onderhoud van gesloten verhardingen (asfalt), ruiter- en voetpaden en bestrating rondom openbare toiletgebouwen.

Taakveld 2.2.2 Parkeren

Dit taakveld bevat werkzaamheden rondom het parkeersysteem in Het Twiske. Hierbij moet gedacht worden aan het operationeel houden van het parkeersysteem, onderhoud aan de parkeervoorzieningen en vervanging van de camerasystemen.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het team vastgoed geeft jaarlijks invulling aan een drietal kerntaken om de gebiedsexploitatie van Twiske Waterland blijvend te optimaliseren:

1. Commercieel contractbeheer: accountmanagement, contractherziening- en verlenging, controle op de naleving van contracten, verjaringszaken en oneigenlijk gebruik;
2. Administratief contractbeheer: uitvoering van datamutaties in het digitaal archief, GeoVisia en de afhandeling van notariële, kadastrale en onroerendezaakbelasting afhandeling;
3. Het leveren van vastgoed advies aan het gebiedsteam en projectleiding over grondexploitaties en uitgiften volgens, in overeenstemming met de beleidskaders en relevante wet- en regelgeving.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit taakveld omvat het begeleiden van exploitatieontwikkelingen. Onderdelen hiervan zijn: het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap op het gebied van begeleiden toerisme en recreatie samen met gemeenten uitwerken en communiceren van locaties voor horeca-ontwikkeling en het inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot het al dan niet houden van evenementen.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van evenementen, waaronder evenementen groter dan 5000 bezoekers zoals Lentekabinet. Voor kleinere activiteiten en evenementen wordt een evenementenkalender afgestemd met de gemeenten Oostzaan en Landsmeer.
Het recreatieschap is bezig met een evaluatie van het evenementenbeleid. Na vaststelling van het nieuwe evenementenbeleid zal de werving van nieuwe evenementen starten. De ambitie is om in 2025 een nieuw evenement te faciliteren.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Dit taakveld bevat het zorgen voor een schoon- en veilig recreatiegebied door het jaarlijks terugkerend onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Daarnaast wordt inzet gepleegd ten behoeve van 2e tranche natuurherstelmaatregelen, het bevorderen van biodiversiteit door aanpassingen in beheer en onderhoud.

Baten en lasten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Bedrijfskosten DO*	1.201.580	1.138.107	844.558
Overige bedrijfskosten	263.142	317.887	689.032
Inzet RNH	855.111	822.594	774.094
GO**	378.353	519.713	370.827
Kapitaallasten	51.799	20.094	10.714
Subtotaal lasten	***2.749.985***	***2.818.396***	***2.689.225***
Dotatie voorziening GO**	380.000	380.000	628.000
Onttrekking voorziening GO**	-378.353	-519.713	-370.827
Saldo mutaties voorziening GO	1.647	-139.713	257.173
Totale lasten	**2.751.632**	**2.678.683**	**2.946.398**
Opbrengsten	812.869	813.715	837.702
Projectsubsidies	-	-	212.314
Totale baten	**812.869**	**813.715**	**1.050.016**
Saldo	**-1.938.763**	**-1.864.969**	**-1.896.382**

*) DO betreft dagelijks onderhoud. Hieronder vallen dagelijkse werkzaamheden die het instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen tot doel hebben.

**) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP)

Het MJOP is een sturingsinstrument om het meerjarenonderhoud te kunnen plannen. Wanneer een doel uit het MJOP wordt doorgeschoven naar 2026 kan het budget dat is begroot voor programma 2 alvast worden ingezet op voorbereidingswerkzaamheden op de volgende doelen:

- Groot onderhoud verhardingen;
- Vervanging oeverbescherming;
- Vervanging speeltoestellen en terreinmeubilair;
- Vervanging beplanting;
- Onderhoud en vervanging civiele kunstwerken.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
2.1.2 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	438.649	-
2.2.2 parkeren	Parkeersysteem van Het Twiske	207.643	450.000
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	85.172	253.869
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	189.841	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen	25.788	100.000
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	1.804.539	9.000
Totaal		**2.751.632**	**812.869**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2025 Lasten	Baten
2.1.2	Reguliere werkzaamheden beheer verkeer en vervoer	206.945	-
2.1.2	Dotatie voorziening GO/V	206.000	-
2.1.2	GO/V	192.594	-
2.1.2	Onttrekking voorziening GO/V	-192.594	-
2.1.2	Kapitaallasten	25.704	-
	Subtotaal taakveld 2.1.2	***438.649***	***-***
2.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer parkeren	201.993	450.000
2.2.2	Kapitaallasten	5.650	
	Subtotaal taakveld 2.2.2	***207.643***	***450.000***
3.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer fysieke bedrijfsinfrastructuur	85.172	253.869
	Subtotaal taakveld 3.2.2	***85.172***	***253.869***
3.4	Reguliere werkzaamheden economische promotie	189.841	-
	Subtotaal taakveld 3.4	***189.841***	***-***

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2025 Lasten	Baten
5.3	Reguliere werkzaamheden cultuurpresentatie en productie	-	-
5.3	Evenementen	25.788	100.000
	Subtotaal taakveld 5.3	***25.788***	***100.000***
5.7.2	Reguliere werkzaamheden beheer openbaar groen en openluchtrecreatie	1.610.094	9.000
5.7.2	Dotatie voorziening GO/V	174.000	-
5.7.2	GO/V	185.759	-
5.7.2	Onttrekking voorziening GO/V	-185.759	-
5.7.2	Kapitaallasten	20.445	-
5.7.2	***Subtotaal taakveld 5.7.2***	***1.804.539***	***9.000***
	Totaal	**2.751.632**	**812.869**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Toezicht, begeleiding en soms handhaving is nodig voor het in goede banen leiden van het gebruik van de recreatiegebieden. De nadruk ligt bij gastheerschap, voorlichten en voorbeeldgedrag.

Operationele doelen per taakveld voor 2025

Reguliere (standaard) werkzaamheden:

- Vervullen van gastheerrol in het gebied: boswachters zijn herkenbaar, zichtbaar en aanspreekbaar in het gebied. Boswachters informeren en communiceren met recreanten, bezoekers en andere stakeholders. Verder geven zij voorlichting over onder andere de gebruiksregels van het gebied. Daarnaast nemen zij vanuit het veld meldingen en klachten aan en verwerken deze;
- Gedurende circa 200 dagen per jaar (met name in de periode april-oktober) wordt er geüniformeerd toezicht gehouden en gehandhaafd op het gebruik van het recreatiegebied volgens wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Twiske-Waterland. Hiervoor gelden 4 primaire aandachtsvelden:
    - Verkeer in het algemeen;
    - Zeden;
    - Hondenoverlast;
    - Barbecueën.
- Meer beleving en een gevoel van veiligheid creëren;
- Bijdragen aan het beheer en onderhoud van het recreatiegebied. Hiervoor worden boswachters flexibel ingezet;
- Aanwezigheid ten tijde van recreatie in het gebied. Dit betekent dat ook in het laagseizoen extra inzet in weekenden kan plaatsvinden.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

- Aannamebeleid, ondersteuning, opleiden en trainen te richten op de rol gastheer in de gebieden;
- Verzorgen rondleidingen door boswachters in samenwerking met IVN
- Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
- Jaarlijks opstellen handhavingsplan en daarover afstemmen en samenwerken met gemeenten;
- Verbeteren van zichtbaarheid.

Baten en lasten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Bedrijfskosten	17.500	16.800	20.442
Inzet RNH	278.881	268.130	271.066
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**296.381**	**284.930**	**291.508**
Opbrengsten	-	-	21.157
Totale baten	**-**	**-**	**21.157**
Saldo	**-296.381**	**-284.930**	**-270.351**

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	296.381	-
Totaal		**296.381**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Ambitie

In dit verband staat voorop: het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het ontwikkelprogramma.
Speerpunten voor 2025 zijn:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Operationele doelen per taakveld voor 2025

Taakveld 0.1 Bestuur

- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2025;
- Wij verwachten ook na 2024 een continuering van de inzet van het bestuursbureau.

Taakveld 0.4 Overhead

- Voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen;
- Doorlopende afstemming met adviescommissie en bestuursbureau;
- Voorbespreking vergaderingen met portefeuillehouders en bestuursbureau;
- Opstellen van jaarstukken: programmabegroting, begrotingswijziging, jaarrekening, kadernota, jaarplannen en najaarsnotitie;
- Actualiseren en up-to-date houden van het ontwikkelprogramma;
- Programmering van het meerjareninvesteringsplan;
- Beantwoorden van bestuurlijke en ambtelijke vragen;
- Verbeterde bestuurlijke besluitvorming;
- Uitvoeren bezoekerstellingen en aanvullend recreatieonderzoek;
- Doorlopende strategisch omgevingsmanagement;
- Zorg voor de afhandeling van WOO-verzoeken;
- Uitvoeren rechtmatigheidsverantwoording.

Baten en lasten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Bedrijfskosten	134.278	146.782	136.731
Inzet RNH	451.073	432.863	402.369
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**585.351**	**579.645**	**539.100**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-585.351**	**-579.645**	**-539.100**

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.1 bestuur	Accountantscontrole en bestuursbureau	115.105	-
0.4 overhead	Zie onderstaande specificatie	470.246	-
Totaal		**585.351**	**-**

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	240.091	-
Secretariaat	26.650	-
Financiële control en administratie	120.808	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	63.524	-
Kantoor- en bedrijfskosten	19.173	-
Totaal	**470.246**	**-**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Het verwerven van opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2025

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Zo weinig mogelijk financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Participantenbijdrage;
- Overige verrekeningen;
- Renteinkomsten.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de nota reserves en voorzieningen. Het recreatieschap heeft verschillende reserves, die elk voor hun eigen doelen worden ingezet.

Baten en lasten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Bedrijfskosten	2.256	2.124	2.253
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**2.256**	**2.124**	**2.253**
Participantenbijdragen	3.099.588	2.918.632	2.697.443
Opbrengsten	100.000	150.000	194.857
Totale baten	**3.199.588**	**3.068.632**	**2.892.300**
Saldo voor bestemming	**3.197.332**	**3.066.508**	**2.890.047**
Mutaties reserves	9.325	-200.851	-28.797
Saldo na bestemming	**3.188.007**	**3.267.359**	**2.918.844**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Toevoeging algemene reserve	-	-	832.008
Onttrekking algemene reserve	-93.527	-1.030.806	-832.177
Toevoeging bestemmingsreserve	154.650	858.050	273.708
Onttrekking bestemmingsreserve	-51.799	-28.095	-302.336
Totaal	**9.325**	**-200.851**	**-28.797**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 treasury	bank- en rentekosten en rentebaten	2.256	100.000
0.8 overige baten en lasten	participantenbijdragen	-	3.099.588
0.10 mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	9.325	-
Totaal		**11.581**	**3.199.588**

Paragrafen

Indexatie

Het recreatieschap hanteert voor de prijsindexatie het inflatiecijfer volgens het CBS (gemiddeld CPI eerste 6 maanden (januari t/m juni) i.p.v. CPI november). Het indexatiecijfer voor 2025 komt uit op 6,2%.

Het personeel van de uitvoeringsorganisatie is niet in dienst van het recreatieschap, maar in dienst van Recreatie Noord-Holland NV, waardoor dit indexatiecijfer niet van toepassing is op de 'inzet RNH'. De gehanteerde index voor 2025 is 4%.

De baten en lasten zijn, met uitzondering van inzet RNH, afschrijvingen en rente, verhoogd met een index van 6,2% voor 2025. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd.

Over de jaren 2026 tot en met 2028 is gerekend met een indexatie van 5,4% (gemiddelde CPI 2021-2023)

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Twiske-Waterland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
- Geen (grootschalige) evenementen;
- Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie.

Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt op 31-12-2023 € 431.250, zie bijlage I Risico-inventarisatie 2023.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve. In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk kan komen te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

Conclusie

De omvang van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) is per 31-12-2023 € 3.312.560 en ligt ruim boven het niveau van het benodigde weerstandsvermogen (€ 431.250).

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als problematisch gezien. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd. Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio van > 0,6% is acceptabel.

	Jaarrek. 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Netto schuldquote	-129%	-105%	-99%	-98%	-92%	-86%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-129%	-105%	-99%	-98%	-92%	-86%
Solvabiliteitsratio	88%	91%	91%	90%	89%	90%
Structurele exploitatieruimte	6%	11%	11%	11%	10%	10%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen;
- Civiele kunstwerken;
- Groen;
- Water, oevers en stranden;
- Pontjes;
- Terreinmeubilair;
- Hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging;
- Gebouwen en materieel.

Op 6 december 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". Het beeldkwaliteitsniveau kan per categorie verschillen. De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV).

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting).

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV, maatschappelijke vervangingen boven € 50.000 en economische vervangingen van bijvoorbeeld gebouwen, betaalt het recreatieschap uit de reserve. Vanuit de algemene reserve wordt een bedrag ter grootte van het netto investeringsbedrag overgeheveld naar de bestemmingsreserve egalisatie.

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Op de balans is rekening gehouden met een realistische jaarlijkse waardedaling. Die waardedaling leidt tot de jaarlijkse afschrijvingslasten (kapitaallasten). De bestemmingsreserve egalisatie dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Totale lasten DO, GO en VV

De vervangingen of groot onderhoud komt voort uit inspecties en de leeftijd van voorzieningen.

Totaal kapitaalgoederen	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	1.262.838	1.331.031	1.402.907	1.478.664
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	371.710	310.866	330.028	427.361
Kapitaallasten	51.799	54.620	67.667	76.363
Totaal	**1.686.347**	**1.696.518**	**1.800.602**	**1.982.387**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke vervangingen >50.000	84.650	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	134.500	-

Onderstaand worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot.

Totale lasten 2.1 VERKEER EN VERVOER	2025	2026	2027	2028
Verhardingen	218.276	220.473	224.108	231.755
Civiele kunstwerken	99.132	83.957	89.286	231.068
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	101.192	106.657	112.416	118.487
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	20.049	38.737	95.792	-47.292
Totaal	**438.649**	**449.824**	**521.603**	**534.017**

Categorie verhardingen

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 34,6 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt ca 15 ha) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er kleine oneffenheden en randschade voor komen. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid vanwege lage verkeersintensiteit.

VERHARDINGEN	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	66.280	69.859	73.631	77.607
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	151.996	150.615	150.477	154.148
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**218.276**	**220.473**	**224.108**	**231.755**

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 360 stuks kunstwerken zoals bruggen en waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er incidenteel slijtage aan het brugoppervlak, rotting en scheuren mogelijk zijn.

CIVIELE KUNSTWERKEN	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	39.474	41.605	43.852	46.220
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	33.955	16.648	19.731	159.144
Kapitaallasten	25.704	25.704	25.704	25.704
Totaal	**99.132**	**83.957**	**89.286**	**231.068**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Taakveld 2.2 Parkeren

Het recreatieschap heeft in Het Twiske een voorziening voor het betaald parkeren, bestaande uit slagbomen, betaalautomaten en bijbehorende randapparatuur. In 2027 zijn investeringen gepland van €134.500 voor onderhoud aan het betaald parkeren systeem.

Totale lasten 2.2 PARKEREN	2025	2026	2027	2028
Parkeren	129.713	136.412	156.923	175.078
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	77.930	82.138	86.574	91.249
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**207.643**	**218.550**	**243.497**	**266.327**

PARKEREN	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	124.063	130.762	137.823	145.266
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	5.650	5.650	19.100	29.813
Totaal	**129.713**	**136.412**	**156.923**	**175.078**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	134.500	-

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Totale lasten 5.7.2 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	2025	2026	2027	2028
Groen	346.644	364.599	383.621	403.671
Water, oevers en stranden	74.343	80.795	84.540	88.486
Pontjes	20.007	21.087	22.226	23.426
Terreinmeubilair	441.914	400.729	447.383	445.054
Hygiënische maatregelen / nuts, riolering en reiniging	208.116	218.972	230.464	242.576
Gebouwen en materieel	148.202	169.493	162.051	141.275
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	577.072	608.234	641.079	675.697
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-11.759	30.396	-45.820	-69
Totaal	**1.804.539**	**1.894.306**	**1.925.542**	**2.020.114**

Categorie groen

Recreatieschap Twiske-Waterland bevat in totaal 220 hectare aan gras en rietland in de vorm van ligweiden en groene stranden (41 ha) en kruidenrijke hooilanden, moeras en rietvelden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 78 ha beplanting bestaande uit beplanting. De beeldkwaliteit voor grasvegetaties is vastgesteld op niveau B.

De beeldkwaliteit voor beplanting is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er incidenteel bosplantsoen-overgroei (bramen) over (half verharding) en grasvegetatie kan voorkomen. De vitaliteit van de bomen is over het algemeen goed.

GROEN	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	334.219	352.267	371.289	391.339
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	12.425	12.332	12.332	12.332
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**346.644**	**364.599**	**383.621**	**403.671**

Categorie water, oevers en stranden

Het recreatieschap heeft in totaal 200 ha water en 8 zandstranden (1,1 ha). De inrichting van de zwemplekken en het zwemwater moeten aan de wettelijke eisen voldoen: de wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

WATER, OEVERS EN STRANDEN	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	65.787	69.339	73.084	77.030
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	6.088	6.166	6.166	6.166
Kapitaallasten	2.468	5.290	5.290	5.290
Totaal	**74.343**	**80.795**	**84.540**	**88.486**

De investeringen betreffen baggerwerkzaamheden (heel lokaal) en een nieuwe damwand bij de Speelsloot (Den Ilp).

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke vervangingen >50.000	84.650	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 5 pontjes.

PONTJES	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	20.007	21.087	22.226	23.426
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**20.007**	**21.087**	**22.226**	**23.426**

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 2627 stuks terreinmeubilair, waarvan 49 speeltoestellen en 2578 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B volgens de CROW systematiek. Dat betekent dat er incidenteel overgroei van beplanting mogelijk is.

TERREINMEUBILAIR	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	312.690	329.575	347.372	366.130
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	129.224	71.154	100.011	78.924
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**441.914**	**400.729**	**447.383**	**445.054**

Categorie hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging

Het Recreatieschap Twiske-Waterland heeft drie doorspoelgemalen in bedrijf voor het bevorderen van de zwemwaterkwaliteit: Bij de Speelsloot, het Vennegatstrand en het Doesstrand.

Het recreatieschap heeft in totaal 10 toiletgebouwen in het Twiske, die in het seizoen meerdere keren per week schoongemaakt worden. De aansluiting van de toiletgebouwen en overige bebouwing op het gemeentelijke rioolstelsel gebeurt met 14 rioolgemalen en 11.700 meter persriolering. Voor schoon water voorzieningen zijn er watertappunten en 11.000 meter waterleiding.

In de verschillende terreinen staan in totaal 19 electrakasten. De 134 rolcontainers en 85 afvalbakken worden in het hoogseizoen dagelijks geleegd. Ook het periodiek rapen van zwerfvuil en het verwijderen van gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er in het gebied weinig zwerfafval ligt.

HYGIËNISCHE MAATR. / NUTS, RIOLERING EN REINIGING	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	201.903	212.806	224.298	236.410
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	6.213	6.166	6.166	6.166
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**208.116**	**218.972**	**230.464**	**242.576**

Categorie gebouwen en materieel

Dit omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, verhuurde gebouwen en materieel zoals voertuigen en grote machines. Het recreatieschap heeft in totaal 19 gebouwen in eigen beheer.

De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau B volgens het CROW-systematiek. Dat betekent dat er incidenteel aan de buitengevel en aan de binnenzijde vervuiling mogelijk is.

GEBOUWEN EN MATERIEEL	2025	2026	2027	2028
Dagelijks onderhoud	98.416	103.731	109.332	115.236
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000 per object	31.809	47.786	35.146	10.482
Kapitaallasten	17.976	17.976	17.573	15.556
Totaal	**148.202**	**169.493**	**162.051**	**141.275**

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader zijn een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 7 december 2022 heeft het Algemeen Bestuur haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 59 Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze openbare vergadering de controleverordening vastgesteld in gevolge artikel 59 Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 190 tot en met 219 van de Provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Recreatieschap Twiske-Waterland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en renterisiconorm gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	4.097.276
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	336.000

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering en openbaarheid

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH, maar de provincie wil de aandelen verkopen aan SBB.

In 2017 is de dienstverlening van RNH geëvalueerd. Daarna heeft RNH een verbeterplan uitgevoerd naar tevredenheid van zowel ambtelijke als bestuurlijke vertegenwoordigers van (de participanten van) de vijf recreatieschappen waar RNH de uitvoeringsorganisatie voor is. Op initiatief van de provincie is in 2020 onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringstaken van RNH in combinatie met de governance structuur van de recreatieschappen. Daarom hebben de recreatieschappen voor 2021 een contractverlenging van één jaar afgesproken. In 2021 is besloten om met ingang van 1 januari 2022 een bestuursbureau op te richten met medewerkers die rechtstreeks in dienst staan van de recreatieschappen, zodat een betere scheiding van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap ontstaat. In het licht daarvan hebben de vijf recreatieschappen in 2021 besloten dat RNH ook in 2022 en 2023 als uitvoeringsorganisatie wordt gecontracteerd, met een opzegtermijn van één jaar. In 2022 is enerzijds besloten een werkgroep in te stellen om samen met de andere recreatieschappen te werken aan vernieuwing van de meerjarige overeenkomsten met RNH en anderzijds om nog eenmaal de bestaande overeenkomst te verlengen voor 2024, met een opzegtermijn van één jaar. In december 2023 heeft het recreatieschap de overeenkomst opgezegd in de verwachting dat in de loop van 2024 de nieuwe meerjarige overeenkomst definitief wordt en per 1 januari 2025 kan ingaan. Indien de nieuwe overeenkomst voor het einde van 2024 nog niet is gesloten, wordt de opzegging eenmalig opgeschort met één jaar.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In 2025 is de geraamde inzet RNH € 1,7 miljoen.

De werkzaamheden die het Routebureau van RNH in opdracht van het recreatieschap verricht zijn uitgesplitst in beheer en onderhoudswerkzaamheden enerzijds en inrichting en ontwikkelingswerkzaamheden anderzijds. Beheer en onderhoudswerkzaamheden zijn tegen vaste bedragen in de begroting opgenomen (€ 232.000). Deze bedragen dekken de inzet van RNH en de bedrijfskosten die gemiddeld worden gemaakt voor de beschreven werkzaamheden aan routebeheer en onderhoud. De inrichting en ontwikkelingsopdrachten staan verantwoord in programma 1 en de kosten gaan naar rato van de verrichte prestaties. In 2025 zijn de geraamde kosten € 192.000.

Overkoepelend voor alle recreatieschappen werkt RNH aan de volgende prestaties:

- HR management;
- Training en opleiding van het personeel;
- Professioneel contractbeheer vastgoed en evenementen;
- Modern ingerichte ICT voor projectadministratie, financiële administratie en factuurafhandeling;
- Archivering;
- Natuurinclusief kennisnetwerk;
- Omgevingsmanagement;
- Planning en control.

Bestuursbureau

Met ingang van 1 januari 2022 hebben vijf recreatieschappen in Noord-Holland gezamenlijk een bestuursbureau opgericht. Het bestuursbureau zorgt voor het inplannen en ondersteunen van de vergaderingen. De medewerkers van dit bureau fungeren als ambtelijk opdrachtgever voor de uitvoeringsorganisatie en als secretaris van de besturen van de recreatieschappen. Per 1 januari 2025 zegt het Recreatieschap Geestmerambacht de overeenkomst op. In 2024 vindt een evaluatie van het bestuursbureau plaats. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de samenwerking met het bestuursbureau ook na 2024 wordt voortgezet met de overige vier recreatieschappen.

Flexibele schil / inhuur

Bij het inzetten van de flexibele schil wordt rekening gehouden met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bij de uitvoering van onderhoudswerk en schoonmaakwerkzaamheden zet het recreatieschap bij voorkeur mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 2025 wordt voortzetting van de werkafspraken met Werkom voorzien.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 11%. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	240.091	-
Secretariaat	26.650	-
Financiële control en administratie	120.808	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	63.524	-
Kantoor- en bedrijfskosten	19.173	-
Totaal	**470.246**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- Voorjaar: de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- Najaar: de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Maatregelen bij begrotingsafwijkingen

Materiële afwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) ten opzichte van de begroting moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, zo mogelijk in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurt in de vorm van:

- Begrotingswijziging 2025;
- Separate bestuursvoorstellen;
- Najaarsnotitie 2025.

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen boven de grens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) te voorkomen. Dit geldt in sterkere mate voor rechtmatigheidsafwijkingen zoals beschreven in de Kadernota Rechtmatigheid 2022.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers is het mogelijk contact op te nemen.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap Twiske-Waterland op 3 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1	**Documenten**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie e belangstellenden	
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	
2	**Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	
3	**Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 • commerciële doeleinden, per dag(deel) • particulier en non-profit, per dag(deel) • scholen en verenigingen, per dag(deel)	€ 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar	€ 150,- € 1.000,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats	€ 150,- € 1.000,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden • voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal • van 50 tot 100 personen, per keer • meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met nr. 3.1 vergunning evenement	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Met ingang van verslagjaar 2022 dient jaarlijks aandacht te worden besteed aan de uitvoering van de Wet open overheid (Woo), mede in relatie tot de

beleidsvoornemens. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en is op 1 mei 2022 in werking getreden.

De Woo heeft als doel een transparante en actief openbaar makende overheid. De drie hoofddoelen van de Woo zijn:
1. actieve openbaarmaking;
2. passieve openbaarmaking;
3. verbetering van de informatiehuishouding.

Omdat er nog geen format beschikbaar is, zal de uitwerking van deze paragraaf werkenderwijs plaatsvinden. Deze eerste openbaarheidsparagraaf zal ook tegen deze achtergrond moeten worden bezien.
In samenspraak met het bestuursbureau wordt verder gekeken naar de openbaarmaking van de verplichte openbaar te maken categorieën. De AB-stukken worden al actief openbaar gemaakt via de website (iBabs).

Een extern bureau heeft, als onderdeel van een rapportage voor de verbetering van de informatiehuishouding, een advies uitgebracht over de Woo. Hier wordt een vervolg aan gegeven. Denk daarbij aan het inventariseren van werkprocessen en de gegevensstromen die deze werkprocessen opleveren. Ook zullen de applicaties (databronnen) in beeld gebracht worden. Aan de (persoons)gegevens worden per werkproces bewaartermijnen gekoppeld. Bij de laatste activiteit is het advies van de functionaris voor de gegevensbescherming belangrijk. Met proceseigenaren zal vervolgens een keuze gemaakt worden voor de toe te passen ordening waarmee we beter kunnen voldoen aan de WOO.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

Oppervlaktes en hoeveelheden		
Gronden		
Beleidsgebied gemeenschappelijke regeling	729,1	hectare
Oppervlakte in eigendom	721,9	hectare
waarvan: in eigen beheer	425,49	hectare
contractueel uitgegeven	305,6	hectare
Aantal contracten gronden	36	
Gebouwen		
Aantal gebouwen	17	
waarvan: in eigen beheer	17	
contractueel uitgegeven	6	
potentieel af te stoten	1	Marsen*

*Geen rekening gehouden met zorgboerderij "de Marsen"

Gebouwen in eigendom

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft 17 gebouwen in eigen beheer waarvan 11 openbare toiletgebouwen waarvan veel toe zijn aan groot onderhoud. Dit valt binnen het Meerjarig onderhoudsplan. Verder bezig het recreatieschap de volgende 6 andersoortige gebouwen:

- (zorg)boerderij uitgegeven voor zorg-ontwikkeling;
- Kiosk (verhuurd);
- Strandpaviljoen voor horeca (verhuurd);
- Beheerkantoor voor eigen personeel met opslagloods en garage ernaast;
- Molen, uitgegeven in combinatie met dienstwoning aan molenaar;
- Bijenstal.

Gronden in eigendom en uitgegeven

Twiske-Waterland heeft gronden van de gemeente Amsterdam en SBB in erfpacht. Hier lopen twee erfpachtcontracten van SBB die expireren in 2049. Strategische doelen waarbij altijd rekening wordt gehouden binnen gronduitgifte zijn meer biodiversiteit, betere spreiding van recreanten en een breder recreatief aanbod. Gronden in ondererfpacht worden bij voorkeur voor langere periodes uitgegeven, tenzij dit vanuit gewenste ontwikkelingen in het gebied die voortvloeien uit het ambitietraject onwenselijk is. Alle gronduitgiftes zijn digitaal op kaart verwerkt in het beheersysteem GeoVisia en van alle contracten is een digitaal archief.

Voor ontwikkelingen waarbij externe financiering nodig is, is een looptijd van het ondererfpacht van ten minste 30 jaar wenselijk. Het recreatieschap kan momenteel alleen contracten sluiten met de resterende looptijd van 28 jaar. Er is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met SBB over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA en het lopende erfpacht in bijzonder.

De basis afspraken zijn in mei 2022 ter besluitvorming aan het bestuur van het recreatieschappen voorgelegd. Er is overeenstemming over de looptijd (60 jaar). Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen

daarvan). Dit wordt verder uitgewerkt in het concept erfpachtcontract. Deze zal met de bijbehorende (concept) publieke samenwerkingsovereenkomst tussen SBB en de drie betrokken recreatieschappen in de eerste helft van 2024 aan het bestuur zal worden voorgelegd. In de tussentijd wordt door SBB en de recreatieschappen gezamenlijk gewerkt aan het oplossen van kadastrale issues, waarmee het laten passeren van de nieuwe erfpachtaktes door de notaris naar verwachting in de loop van 2025 kan plaatsvinden.

Natuurlijk beheer: Natura 2000

Bijna alle gronden waarover het recreatieschap beheer voert, maken deel uit van het Natura 2000 Netwerk. Beheer is daarom mede afgestemd op de bescherming van doelsoorten, genoemd in het beheerplan Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Dat beheerplan werd in 2022 geactualiseerd. De volgelrichtlijn, met dit beheerplan uitgewerkt voor het Twiske, legt beperkingen op voor het gebruik van de gronden.

Commerciële activiteiten

Om baten te halen uit de gronden is een aantal daarvan voor commerciële activiteiten of bewoning uitgegeven. Hierbij wordt gewerkt met standaardcontracten en voorwaarden. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland is nog geen sprake van een vastgesteld grondprijzenbeleid. Wel wordt aangesloten bij de prijzen in de regio daarvoor. Er is sprake van actief accountmanagement waardoor contracten regelmatig worden geactualiseerd of gecontroleerd op oneigenlijk gebruik.

Baten uit commerciële activiteiten	Begroting 2025	Begroting 2024
Baten uit (erf)pachten	171.442	161.433
Baten uit verhuren	81.427	76.673

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen. De gehanteerde index is 6,2%.

Participant	Bijdragen-verdeling*	Bijdrage in 2024	Bijdrage in 2025
Provincie Noord-Holland	56,04%	1.635.606	1.737.014
Gemeente Amsterdam	23,56%	687.642	730.275
Gemeente Edam-Volendam	1,33%	38.819	41.226
Gemeente Landsmeer	1,62%	47.370	50.307
Gemeente Oostzaan	0,66%	19.341	20.540
Gemeente Purmerend	6,96%	203.153	215.748
Gemeente Waterland	0,65%	18.929	20.102
Gemeente Wormerland	0,61%	17.726	18.825
Gemeente Zaanstad	8,57%	250.048	265.550
Totaal	**100,00%**	**€ 2.918.632**	**€ 3.099.588**

* Onder voorbehoudt van wijzigingen tijdens de bestuur cyclus van 2024.

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats	Oostzaan
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiging	• Provincie Noord-Holland: gedeputeerde E. Rommel • Gemeente Amsterdam: Mevrouw Y. El Ksaihi • Gemeente Edam-Volendam: De heer D. Dijkshoorn • Gemeente Landsmeer: Mevrouw J. van Boeijen • Gemeente Oostzaan: De heer E. Taams • Gemeente Purmerend: De heer M.T.A. Hegger • Gemeente Waterland: De heer R. Wolters • Gemeente Wormerland: De heer J. Schalkwijk • Gemeente Zaanstad: De heer W. Breunesse

Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van recreatiegebieden uit, conform de doelen van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; 2. Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Beleidsvoornemens 2021-2024 (BBV 15, 1a)	Uitvoeren projecten van het in 2020 vastgestelde Uitvoeringsprogramma bij het Ambitiedocument.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk:
	• Provincie Noord-Holland 56,04% • Gemeente Amsterdam 23,56% • Gemeente Edam-Volendam 1,33% • Gemeente Landsmeer 1,62% • Gemeente Oostzaan 0,66% • Gemeente Purmerend 6,96% • Gemeente Waterland 0,65% • Gemeente Wormerland 0,61% • Gemeente Zaanstad 8,57%
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kan Provinciale Staten / de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Eigen vermogen	31-12-2022 € 5.232.582 31-12-2023 € 5.203.785 31-12-2024 € 5.002.934 (begroting) 31-12-2025 € 5.012.259 (begroting)
Vreemd vermogen	31-12-2022 € 615.681 31-12-2023 € 694.280 31-12-2024 € 472.036 (begroting) 31-12-2025 € 473.683 (begroting)
Financieel resultaat voor bestemming	€ 9.325
Website	https://www.twiske-waterland.nl/
Risicoprofiel	Laag

Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; 2. Geen (grootschalige) evenementen (corona); 3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag; 4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer; 5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving; 6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie; 7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties; 8. Kosten voor afhandeling WOO-verzoeken; 9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers; 10. Problemen bij invulling/bemensing gekwalificeerd personeel; 11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen; 12. Continuïteit dienstverlening RNH;
	13. Feitelijke uitwerking van het natura2000 beheer.

Ontwikkelingen

Recreatieschap Twiske-Waterland:

- Stelde in 2020 een Ambitiedocument vast met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Dit Ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden. Het Uitvoeringsprogramma benoemt projecten in 2023 en de jaren erna, plaatst uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering;
- Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties;
- Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer;
- Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht;
- Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen;
- Werkt mee aan het effectueren van de nieuwe governancestructuur;
- Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden.

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	461.656	94.144	-367.512
2. Beheer en onderhoud	2.751.632	812.869	-1.938.763
3. Veiligheid en toezicht	296.381	-	-296.381
4. Bestuur en ondersteuning	585.351	-	-585.351
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	2.256	3.199.588	3.197.332
Totaal voor bestemming	**4.097.276**	**4.106.601**	**9.325**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	9.325	-	9.325
Totaal na bestemming	**4.106.601**	**4.106.601**	**-**

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
0.1	Bestuur	108.728	115.105	121.321	127.872	134.777
0.4	Overhead	470.917	470.246	495.639	522.404	550.614
0.5	Treasury	2.124	2.256	2.378	2.506	2.642
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	9.325	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	284.930	296.381	312.386	329.254	347.034
2.1	Verkeer en vervoer	449.712	438.649	449.824	521.603	534.017
2.2	Parkeren	196.413	207.643	218.550	243.497	266.327
3.1	Economische ontwikkeling	141.669	209.383	432.017	455.346	479.934
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	110.429	85.172	89.771	94.619	99.728
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	226.088	189.841	200.092	210.897	222.286
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	37.613	25.788	27.181	28.648	30.195
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	2.054.576	2.056.812	1.899.295	1.930.802	2.025.658
	Totaal lasten	**4.083.198**	**4.106.601**	**4.248.455**	**4.467.448**	**4.693.212**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	150.000	100.000	100.000	100.000	100.000
0.8	Overige baten en lasten	2.918.632	3.099.588	3.266.965	3.443.382	3.629.324
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	200.851	-	54.965	83.150	107.802
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	Parkeren	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000
3.1	Economische ontwikkeling	-	44.144	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	239.107	253.869	267.524	281.916	297.086
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	24.608	59.000	9.000	9.000	9.000
	Totaal baten	**4.083.198**	**4.106.601**	**4.248.455**	**4.467.448**	**4.693.212**

	Saldo van baten en lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
	Totaal baten	4.083.198	4.106.601	4.248.455	4.467.448	4.693.212
	Totaal lasten	4.083.198	4.106.601	4.248.455	4.467.448	4.693.212
	Saldo	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
	Provincie Noord-Holland	1.635.606	1.737.014	1.830.812	1.929.676	2.033.879
	Gemeente Amsterdam	687.642	730.275	769.710	811.275	855.083
	Gemeente Edam-Volendam	38.819	41.226	43.452	45.798	48.271
	Gemeente Landsmeer	47.370	50.307	53.024	55.887	58.905
	Gemeente Oostzaan	19.341	20.540	21.649	22.818	24.050
	Gemeente Purmerend	203.153	215.748	227.399	239.678	252.621
	Gemeente Waterland	18.929	20.102	21.188	22.332	23.538
	Gemeente Wormerland	17.726	18.825	19.842	20.913	22.042
	Gemeente Zaanstad	250.048	265.550	279.890	295.004	310.935
	Overige verrekeningen	-	-	-	-	-
	Totaal	**2.918.632**	**3.099.588**	**3.266.965**	**3.443.382**	**3.629.324**

Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	378.353	519.713	370.827
Pachten	564	531	182
Ingeleend personeel	1.731.407	1.649.511	1.586.742
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	1.931.250	2.030.937	1.827.414
Rente en bankkosten	2.256	2.124	2.253
Mutatie voorzieningen	1.647	-139.713	257.173
Afschrijvingen	51.799	20.094	10.714
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**4.097.276**	**4.083.198**	**4.055.305**

Baten per kostensoort	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Grond	-	-	-
Huren	81.427	76.673	75.466
Leges en andere rechten	10.000	10.000	23.480
Overige goederen en diensten	550.000	550.000	547.740
Pachten	171.442	161.433	158.891
Participantenbijdragen	3.099.588	2.918.632	2.697.443
Overige verrekeningen	-	-	5
Rente baten	100.000	150.000	194.853
Subsidies en (project)bijdragen	94.144	15.608	328.630
Totaal baten	**4.106.601**	**3.882.347**	**4.026.508**

Saldo van lasten en baten per kostensoort	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Totaal lasten	4.097.276	4.083.198	4.055.305
Totaal baten	4.106.601	3.882.347	4.026.508
Saldo	**9.325**	**-200.851**	**-28.797**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2023
Toevoeging algemene reserve		-	832.008
Onttrekking algemene reserve	-93.527	-1.030.806	-832.177
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-6.282
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-8.000	-
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-	-	-216.998
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijken	70.000	70.000	70.000
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijken	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	84.650	788.050	203.708
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-51.799	-20.095	-79.056
Totaal mutaties reserves	**9.325**	**-200.851**	**-28.797**
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

Beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Geen van deze indicatoren zijn toepasbaar voor het recreatieschap.

Geprognotiseerde balans 2024 -2028

De geprognotiseerde balans per 31 december kan als volgt worden weergegeven. (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1.190	1.223	1.169	1.236	1.159
Financiële vast activa	-	-	-	-	-
Subtotaal	***1.190***	***1.223***	***1.169***	***1.236***	***1.159***
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	-	-	-	-	-
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	4.255	4.233	4.298	4.194	4.115
Liquide middelen	30	30	30	30	30
Subtotaal	***4.285***	***4.263***	***4.328***	***4.224***	***4.145***
Totaal	**5.475**	**5.486**	**5.497**	**5.460**	**5.305**
Passiva	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**	**31-12-2027**	**31-12-2028**
Vaste financieringsmiddelen					
Algemene reserve	*2.282*	*2.188*	*2.118*	*1.898*	*1.796*
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	*10*	*10*	*10*	*10*	*10*
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	*1.595*	*1.665*	*1.735*	*1.805*	*1.875*
Bestemmingsreserve egalisatie	*1.115*	*1.148*	*1.094*	*1.161*	*1.084*
Eigen vermogen	5.003	5.012	4.957	4.874	4.766
Voorzieningen	272	274	339	386	338
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	-	-	-	-	-
Subtotaal	***5.275***	***5.286***	***5.297***	***5.260***	***5.105***

Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een renteypische looptijd korter dan een jaar	200	200	200	200	200
Overlopende passiva	-	-	-	-	-
Subtotaal	***200***	***200***	***200***	***200***	***200***
Totaal	**5.475**	**5.486**	**5.497**	**5.460**	**5.305**

Financiële meerjarenraming 2024-2028

Voor de meerjarenraming 2026 t/m 2028 in de programmabegroting gaan we uit van het gemiddelde CPI over de laatste 3 jaar i.p.v. CPI november. De meerjarenraming is doorgerekend met het indexcijfer 5,4%.

Lasten per programma	2024	2025	2026	2027	2028
1. Ontwikkeling en inrichting	537.816	461.656	437.006	460.605	485.477
2. Beheer en onderhoud	2.678.683	2.751.632	2.879.725	3.024.807	3.172.668
3. Veiligheid en toezicht	284.930	296.381	312.386	329.254	347.034
4. Bestuur en ondersteuning	579.645	585.351	616.960	650.276	685.391
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	2.124	2.256	2.378	2.506	2.642
Totaal	**4.083.198**	**4.097.276**	**4.248.455**	**4.467.448**	**4.693.212**

Baten per programma	2024	2025	2026	2027	2028
1. Ontwikkeling en inrichting	-	94.144	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	813.715	812.869	826.524	840.916	856.086
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	3.068.632	3.199.588	3.366.965	3.543.382	3.729.324
Totaal	**3.882.347**	**4.106.601**	**4.193.490**	**4.384.298**	**4.585.410**

Saldo lasten en baten	-200.851	9.325	-54.965	-83.150	-107.802

Resultaat reguliere werkzaamheden	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	3.421.530	3.567.619	3.739.775	3.931.300	4.128.112
Baten	3.866.739	4.012.457	4.193.490	4.384.298	4.585.410
Saldo	**445.209**	**444.838**	**453.714**	**452.998**	**457.298**

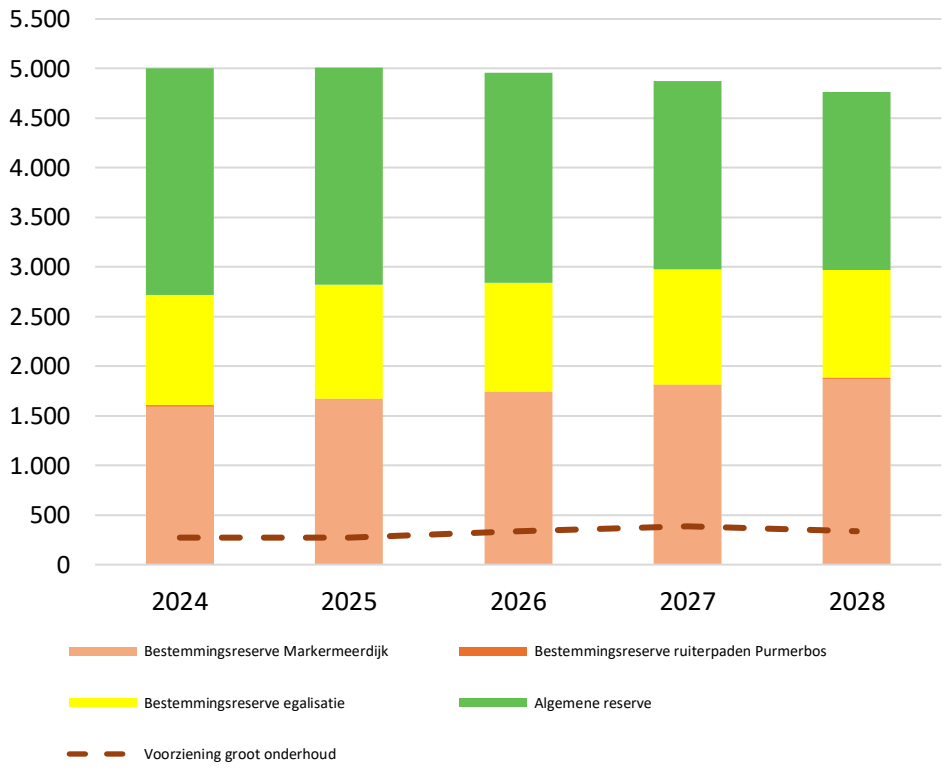
Resultaat incidentele werkzaamheden	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	661.668	529.657	508.679	536.148	565.100
Baten	15.608	94.144	-	-	-
Saldo	**-646.060**	**-435.513**	**-508.679**	**-536.148**	**-565.100**

Resultaat totaal	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	4.083.198	4.097.276	4.248.455	4.467.448	4.693.212
Baten	3.882.347	4.106.601	4.193.490	4.384.298	4.585.410
Saldo	**-200.851**	**9.325**	**-54.965**	**-83.150**	**-107.802**

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	-1.030.806	-93.527	-70.345	-219.983	-101.439
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	-8.000	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	767.955	32.851	-54.620	66.833	-76.363
Totaal	**-200.851**	**9.325**	**-54.965**	**-83.150**	**-107.802**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2024 – 2028

(bedragen x 1000)

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Het is de verwachting dat de algemene reserve de komende jaren zal afnemen van € 2,3 miljoen in 2024 naar € 1,8 miljoen in 2028. Dit heeft vooral te maken met de jaarlijkse overheveling van € 70.000 van de algemene reserve naar de bestemmingsreserve Markermeerdijken. Verder zijn de kosten voor het meerjaren ontwikkelprogramma voor de jaren 2026 t/m 2028 vooralsnog ingeschat in lijn met de kosten uit 2025 (€ 400.000). De algemene reserve blijft ook in 2028 ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve.

De verwachting is dat alle bestemmingsreserves tezamen zullen toenemen van € 2,7 miljoen eind 2024 naar € 3,0 miljoen eind 2028. Deze stijging wordt verklaard door de toename van de bestemmingsreserve Markermeerdijken.

De voorziening groot onderhoud fluctueert over de jaren en heeft een bandbreedte tussen de € 272.000 en € 386.000.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2024	3.312.560	-1.030.806	-	2.281.754
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	2024	18.483	-8.000	-	10.483
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	2024	1.525.247	-	70.000	1.595.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2024	347.494	-	767.955	1.115.449
Totaal reserves		**5.203.785**	**-1.038.806**	**837.955**	**5.002.934**
Voorziening GO	2024	411.749	-519.713	380.000	272.036
Totaal voorziening		**411.749**	**-519.713**	**380.000**	**272.036**

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2025	2.281.754	-93.527	-	2.188.228
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	2025	10.483	-	-	10.483
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	2025	1.595.247	-	70.000	1.665.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2025	1.115.449	-	32.851	1.148.301
Totaal reserves		**5.002.934**	**-93.527**	**102.851**	**5.012.259**
Voorziening GO	2025	272.036	378.353-	380.000	273.683
Totaal voorziening		**272.036**	**-378.353**	**380.000**	**273.683**

	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025	Verschil
Algemene reserve	2.281.754	2.188.228	-93.527
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	10.483	10.483	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	1.595.247	1.665.247	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	1.115.449	1.148.301	32.851
Totaal reserves	**5.002.934**	**5.012.259**	**9.325**
Voorziening GO	272.036	273.683	1.647
Totaal reserves en voorzieningen	**272.036**	**273.683**	**1.647**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 4 juli 2024.

Voorzitter,

Mevrouw Y. El Ksaihi

Bijlagen

Bijlage I **Risico-inventarisatie 2023**

Bijlage I Risico-inventarisatie 2023

Recreatieschap Twiske-Waterland vindt het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de risico's, zoals ook wordt verplicht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze nota geeft het noodzakelijke inzicht en wordt in de paragraaf weerstandsvermogen gebruikt en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.
In een risicosessie begin 2024 zijn de risico's voor Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in de hiernaast opgenomen matrix.

Voor sommige risico's is het moeilijk te duiden wat de kans en impact behelst. Hoewel deze risico's mee zijn genomen tijdens de risico-inventarisatie, is besloten deze niet op te nemen in de risico-matrix hiernaast vanwege de onzekere aard van deze risico's. Hierbij gaat het om risico's als gevolgen van oorlog en pandemieën.

Geïnventariseerde risico's
Begin 2024 zijn de risico's voor Recreatieschap Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hieronder zijn de risico's benoemd:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. Geen (grootschalige) evenementen;
3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;
7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
8. Kosten voor afhandeling WOO-verzoeken;
9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
10. Problemen bij invulling/bemensing gekwalificeerd personeel;
11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen;
12. Continuïteit dienstverlening RNH;
13. Feitelijke uitwerking van het natura2000 beheer.

Lage scores (groen gekleurd) geven kleine risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (roodgekleurd) geven grote risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Op basis van de kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet zijn de risico's geplaatst in de onderstaande matrix.

	Gevolg / impact		
Kans	1 = 0 – 100.000	2 = 100.000 - 300.000	3 = > 300.000
1 = < 10%	5, 10, 11	4	12
2 = 10 – 40 %	9	3, 7	
3 = > 40 %	8, 13	2, 6	1

Alleen de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft de nummers 1, 2 en 6. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen

Dit betreffen risico's die ontstaan door overmacht. Zaken die hieronder gekwantificeerd worden zijn extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen. Vanwege het ongrijpbare en meervoudige karakter van dit risico is dit voor het Twiske-Waterland een van de hoogst gekwalificeerde dreigingen.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico/kans:
Extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.</td><td>Oorzaak:
Natuurrampen en ander van buiten afkomend onheil: storm- en brandschade, extreme droogte, (vogel)ziektes, plagen, invasieve exotische bedreigingen en (drugs)dumpingen.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
> 40 %</td><td>Gevolg(cijfer): 3
> 300.000</td><td>Gevolg/impact:
▪ Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming;
▪ Inzet derden voor bestrijding en opruiming;
▪ Bestrijden invasieve exoten;
▪ Droogte, hitte en/of stormschade;
▪ Oxidatie veengrond en bodemdaling
▪ Vergrote kans op verminderend zwemwaterkwaliteit;
▪ Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel:
▪ Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen;
▪ Toekomstbestendigheid beheersplan updaten waar nodig;
▪ Niet toegankelijkheidsmaatregelen zoals zwem- en gebiedsverboden;
▪ Meer inzet op toezicht en handhaving;
▪ Beheerplan voor extreme weerssituaties;
▪ Communicatieplan bij risico's;
▪ € 150.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.</td></tr>
</table>

2: Geen (grootschalige) evenementen

Dit risico bestaat uit het scenario dat de geplande evenementen geen doorgang vinden. Vanwege verzwaarde regelgeving, het veranderende klimaat en het maatschappelijke vergrootglas waar evenementen momenteel onder liggen is de kans dat evenementen niet door kunnen gaan aanzienlijk.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico/kans:
Het niet doorgaan van de jaarlijks geplande grootschalige evenementen in het recreatieschap.</td><td>Oorzaak:
Het organiseren van (grote) evenementen wordt steeds lastiger doordat er meer onzekerheid voor aannemers bestaat omtrent het organiseren. Klimaatveranderingen kunnen roet in het eten gooien en maatschappelijke kwesties kunnen gaan spelen waardoor een evenement toch niet door kan gaan, of de kosten voor het organiseren verhoogd worden. Hiernaast is het Twiske een naturaa2000 gebied wat het organiseren van evenementen kan belemmeren.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
> 40 %</td><td>Gevolg(cijfer): 2
100.000
-
300.000</td><td>Gevolg/impact:
▪ Twiske-Waterland levert minder recreatieve diensten;
▪ Organisatoren zijn in steeds mindere mate bereid om evenementen te organiseren;
▪ Het schap mist een cruciale bindingsfactor met het jongere publiek;
▪ De maatschappelijke perceptie van het schap verslechterd;
▪ Het schap mist cruciale inkomsten die ten gunste van het beheer en onderhoud zouden kunnen komen;
▪ Evenementen organisatoren en ondernemers komen in zwaar weer en voortbestaan is onzeker.</td></tr>
</table>

Beheersmaatregel:
▪ Compensatieregeling treffen voor alle getroffen actoren (incl. het recreatieschap); ▪ Verbinding zoeken met de maatschappij om met elkaar in gesprek te gaan over het beleid; ▪ (Kleine) Evenementen/activiteiten organiseren die passen binnen de mogelijke beperkingen. Dit kan ook inhouden dat met andere dan de huidige evenementenorganisatoren in zee wordt gegaan; ▪ *€ 75.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.*

6: Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie

Dit risico bevat onzekerheid bij ontwikkelingsmogelijkheden in het recreatieschap. Door de groeiende betrokkenheid en het gestegen wantrouwen jegens de overheid komen overheidsontwikkelingen steeds meer onder het maatschappelijke vergrootglas te liggen. Wanneer ontwikkelingen meer aandacht op zich gericht krijgen zal dit invloed hebben op de lengte en uitkomst van het ontwikkelproces.

Risico/kans: Onzekerheid bij ontwikkelingen in het recreatiegebied		Oorzaak: Door de groeiende betrokkenheid en het gestegen wantrouwen jegens de overheid komen overheidsontwikkelingen steeds meer onder het maatschappelijke vergrootglas te liggen.
Kans(cijfer): **3** > 40 %	Gevolg(cijfer): **2** 100.000 - 300.000	Gevolg/impact: ▪ Vertraging bij ontwikkelingen; ▪ Meer omgevingsmanagement; ▪ Geen ruimte voor ondernemers; ▪ Geen doorontwikkeling van het gebied wat kan zorgen voor extra kosten voor beheer en onderhoud; ▪ Onzeker bestaansrecht;
Beheersmaatregel:		

▪ Bestuurlijk portefeuillehouder "ontwikkeling" benoemen; ▪ Stakeholders betrokken houden; ▪ Verbinding zoeken met de maatschappij om met elkaar in gesprek te gaan; ▪ Focus inbouwen bij het participatieproces van het uitvoeringsprogramma; ▪ Transparantie van het beleid en genomen beslissingen; ▪ *€ 50.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.*

Berekening gewenst weerstandsvermogen
De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 431.250, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Bij deze berekening is rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's.

Risico	Kans(factor)	Gewenst weerstandsvermogen
1: Overmacht Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen:	> 40% (0,50)	€ 150.000
2. Geen (grootschalige) evenementen	> 40% (0,50)	€ 75.000
6: Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie	> 40% (0,50)	€ 75.000
Overige risico's		€ 131.250
Totaal		€ 431.250

Het gewenste/ benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks herzien, omdat de risico's en de omvang jaarlijks kunnen wijzigen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's.